

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi w połowie każdego miesiąca.

Redaguje

Biuro Związku.

Redakcyja i Administracyja

Lwów, ulica Stryjska l. 4.

Prenumerata

roczna z przesyłką pocztową 5 kor.

Ogłoszenia

70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

TREŚĆ: Od Redakcyi. — Dr. F. K. O doniosłości projektowanej noweli do ustawy cywilnej dla Kas oszczędności. — Fundusz opieki mieszkaniowej. — Z. S. Bierny reeskont w kasach oszczędności. — Nowoczesne zadania kas oszczędności. Dokończenie. — Orzeczenia trybunału administracyjnego. — Notatki. Podwyżka kursu losów. — Nekrologia. Odkażanie banknotów. — Składnica galicyjskiej kasy oszczędności. — Popołudniowe urządowanie Gal. kasy oszczędności. — Likwidacya Kasy oszczędności w Zatu. — Odpowiedzialność za wypłacanie fałszywego czeku. — Ruch wkładek za grudzień 1910. — Inscraty.

Od Redakcyi.

Numerem dzisiejszym rozpoczynamy siódmy rok wydawnictwa, poświęconego wyłącznie sprawom kas oszczędności. Zdawałoby się mogło, że zbyt cennym jest wydawanie organu fachowego dla kas oszczędności, a więc instytucyj, których zakres działania jest bardzo ściśle ograniczony regulatywem, statutem wzorowym, a nadto stojących pod ścisłym nadzorem rządowym. Tak atoli nie jest. Stanowisko kas oszczędności w dzisiejszych warunkach nie jest do poza zdroszczenia. Z jednej strony konkurencya, z drugiej strony ucisk podatkowy, z trzeciej wreszcie strony wymagania, jakie do nich stawia społeczeństwo, jako do instytucyj humanitarnych, utrudniają im w wysokim stopniu ich rozwój a jeśli pomimo tego z dumą można spoglądać na ciągły i stały rozrost kas oszczędności i jeśli można się pochłubić ich działalnością i wykazać dodatnie rezultaty ich pracy około pomnożenia dobra społecznego, to tylko dzięki należytemu zrozumieniu przez te instytucye zadań i celów, jakie one mają do spełnienia, dzięki ich wyteżonej pracy, bez jakichkolwiek egoistycznych pobudek. Jednakże warunki dla tej pracy z każdym dniem niemal są cięższe. Wymagania, stawiane do kas oszczędności są wyższe i dlatego konieczną jest rzeczą zespolenie sił w tej ciężkiej pracy i wzajemna pomoc. Dziś kasy oszczędności, pomimo swego ograniczonego zakresu działania, powinny iść naprzód z duchem czasu, bo kto nie postępuje, ten się cofa. Pewnego rodzaju modernizacya tych instytucyj jest konieczną i na tem polu w naszych czasach jest jeszcze bardzo wiele do zrobienia pomimo ciasnych ram, w jakich ich działalność obracać się jest zmuszona. Zrozumiałą to kasy zachodnich krajów europejskich, niemieckie kasy oszczędności, a także i niektóre austriackie, a między niemi w pierwszym rzędzie czeskie kasy oszczędności. Wspólne i równoczesne działanie wszystkich kas oszczędności jest tu bardzo wskazane, taka bowiem wspólna akcyja zyskuje na powadze i zapewnia lepsze rezultaty, nie usiłowania pojedynczych kas.

W tych warunkach, gdy już nastąpiła konsolidacya kas oszczędności w Związku, potrzebne jest czasopismo informacyjne, którego zadaniem jest podawać kasom wiadomości o p. stębach na polu dzia-

łalności kas oszczędności, rozpatrzyć krytycznie różne nowe projekty, służyć kasom radą i pomocą. Jeśli jednak takie pismo ma przynieść realną korzyść i pożytek i sprawie i kasom, musi żądać od nich tego moralnego poparcia, jakiego każdy organ fachowy od grupy, której interesom służy, doznać powinien.

Niech więc kasy oszczędności w organie tym się wypowiedzą, niech poruszają najrozmaitsze sprawy je obchodzące, niech wystąpią z myślą, inicjatywą, niech na łamach pisma swego prowadzą dyskusyę, a wówczas czasopismo takie będzie mogło oddać prawdziwe usługi i przyczynić się do spotęgowania rozwoju kas oszczędności.

Zapraszamy tedy do współpracownictwa wszystkie kasy oszczędności, jako takie, wszystkich członków zarządów i urzędników tych instytucyj, jakoteż tych wszystkich, którym dobro i rozwój kas oszczędności na sercu leży.

O doniosłości projektowanej noweli do ustawy cywilnej dla Kas oszczędności.

Mamy na myśli projekt rządowy noweli do ustawy cywilnej wniesiony do Izby Panów Rady Państwa w r. 1907. Mamy go na myśli w tem brzmieniu w jakim został wniesiony przez Rząd bez względu na zmiany, których doznał w Komisji Izby Panów. Zmian tych nie uwzględniamy, bo kto wie jakim jeszcze ulegnie — zanim przejdzie obrady w pełnej Izbie Panów tudzież w Komisji Izby Posłów i w pełnej Izbie. Zmiany w każdym razie nie będą się tyczyły zasadniczych punktów oznaczających przeważnie stanowczy postęp i zbliżenie się do zmienionych od r. 1811. tj. od wejścia w życie obecnej ustawy cywilnej, — stosunków i potrzeb życiowych w dziedzinie materialnego prawa cywilnego.

Uwagi nasze zamyślamy ograniczyć i tak do kwestyi zasadniczej natury nie wdając się w pojedyncze szczegóły. Ograniczamy je do czysto praktycznych punktów widzenia bo nie czas, ani odpowiednie miejsce na naukową ocenę

I z kwestyi zasadniczych poruszemy stosownie do wytkniętego celu, tylko te, które dla kas oszczęd-

ności doniosłość mieć mogą. Nie znaczy to, iżby w noweli projektowane były zmiany obowiązującego cywilnego prawa obrachowane specjalnie na Kasy oszczędności.

Musimy więc wyłączyć przepisy, które z obrotu majątkowym nie mają w ogóle nic wspólnego a zająć się głównie zmianami dotyczącymi wprost lub pośrednio stosunków kredytowych.

Pomijamy więc liczne, duchem postępu przejęte przepisy prawa osobowego, rodzinnego i spadkowego zwłaszcza, że w tej ostatniej materii uledz ma reformie prawie wyłącznie tylko dziedziczenie beztestamentarne a więc na związku rodzinnym oparte. Konsekwentnie więc pominąć musimy i przepisy, które przyznają małżonkowi — zgodnie z dawną odczuwaną potrzebą — z ustawy prawo dziedziczenia w bez porównania wydatniejszej mierze, niż dotąd i co w stosunku do obowiązującej ustawy jest zupełną nowością, — prawa dziedzica koniecznego.

Nie są i dla obrotu majątkowego pozbawione doniosłości zmiany, które w myśl projektu zająćby miały w stanowisku kobiety w dziedzinie prywatnoprawnej. Dotąd tylko jako matka względnie babka do opieki dopuszczona, miałyby w myśl projektu posiadać zdolność do sprawowania tego urzędu niezależnie od stosunku rodzinnego do pupila. Sprawowaćby go odtąd miała z reguły samodzielnie, bez organu doradczego i nadzorczego w osobie współopiekuna.

Dotąd wykluczona od funkcji świadka przy aktach prawnych, świadka identyczności i t. p. miałyby w myśl projektu funkcje te na równi z mężczyzną sprawować bez żadnych ograniczeń.

Różnica płci zostaje w ten sposób w dziedzinie prawa cywilnego do reszty zniwelowaną.

W zakresie umów obligatoryjnych szereg doniosłych zmian dotyczy norm odpowiednich już stanowczo dzisiejszym stosunkom. Zaczepiono je po części z ustawy handlowej, na której terenie praktyczność ich została już wypołowiona.

Co do terminu mocy obowiązującej oferty — nie forma (§. 862. kod. cyw.: ustnie czy pisemnie), w jakiej została zrobiona ani kwestya, czy adresat w tej samej co oferent miejscowości lub poza nią przebywa, decydują ale zgodnie z naturą rzeczy, czy w obecności bezpośredniej lub w nieobecności adresata została zrobiona (§. 119. now.). Telefoniczne komunikowanie się stron stawia projekt na równi z bezpośrednią obecnością. Ofertę nawet pisemną obecny adresat winien przyjąć natychmiast, nieobecny najpóźniej do chwili, w której przy odesłaniu wczas i prawidłowo odpowiedzi oferent na jej nadejście ma prawo liczyć. Unika więc ustawodawca w tym drugim wypadku wdawania się w jakies cyfrowe określenia. Rzeczą judykatury będzie od wypadku do wypadku ocenić, co znaczy odesłanie odpowiedzi wczas i prawidłowo. Stanowisko z pewnością słuszne. Zapewnia ono ustawie trwałą praktyczność mimo gorączkowego ruchu i postępu we wszystkich dziedzinach życia a zwłaszcza na polu techniki komunikacyjnej; zapewnia uwzględnienie indywidualnych okoliczności pojedynczego wypadku, chroni więc strony przed krępującym — niepotrzebnie często — szablonem. W związku z tem dwa dalsze, całkiem nowe postanowienia, których źródłem trafne zrozumienie potrzeb szybkiego na dobrej wierze opartego uczciwego obrotu prawnego. Brak odpowiedzi adresata jest przyjęciem oferty, jeśli to odpowiada naturze interesu, zwyczajowi lub osnowie samej oferty. W pierwszych dwóch wypadkach znów szerokie pole dla indywidualizującej działalności judykatury. §. 120 now. zgasa już ofertę powołuje do życia, jeśli przyjęcie wprowadzie za późno nadeszło ale oferent musiał

poznać, że wczas zostało odesłaniem a więc doniosł mimo to natychmiast o swem odstąpieniu. Uzasadnione to z pewnością ustępstwo dla dobrej wiary i pewności obrotu.

Swoboda co do formy umów — gwarantowana zasadniczo w §. 883. kod. cyw. — zostaje nadal utrzymana. Przybywają jednak dwa nowe wyjątki. §. 130. now czyni ważność kupna spadku i zobowiązania ręcyciela od formy pisemnej zawisłą. Praktyczne znaczenie pierwszego z nich niewielkie. Kupno spadku w rozumieniu terminologii ustawowej możliwym jest tylko przed jego przyznaniem. Musi więc i teraz już odbywać się w formie pisemnej, bo inaczej trudno nabywcy wylegitymować się przed instancją spadkową i uzyskać dekret dziedzictwa na na swoje nazwisko. Potrzeby tej innowacji motywy rządowe nie uzasadniają dość przekonująco. Trudno zresztą zrozumieć, dlaczego to obostrzenie formy miałyby być potrzebnem tylko przy sprzedaży spadku, niepotrzebnem przy jego przeniesieniu z innego tytułu n. p. darowizny w miejsce zapłaty i t. p., dlaczego, jeśli już doniosłość interesu prawnego ma być miarodajną — nie wprowadza się formy pisemnej także przy przeniesieniach innych mas majątkowych np. przedsiębiorstw handlowych i t. p? Bez porównania praktycznie donioślejszym jest drugi wyjątek zobowiązanie ręcyciela. Uzasadniają go motywy również potrzebą szczególniejszej powagi i rozważliwej natury interesu i skutki które z czasem dopiero za sobą pociąga i co do poręki z pewnością się nie mylą — Postanowienie §. 884. kod. cyw., że umowa w formie pisemnej zamierzona dopiero z położeniem podpisów do skutku przychodzi uogólnia całkiem słusznie projekt (§. 130.) i stosuje — *mutatis mutandis* — do każdej z góry zastrzeżonej formy.

Z prawdziwym zadowoleniem należy powitać przepisy projektu normujące tłumaczenie (interpretację) umów. Są one tak proste i naturalne, że dziwić się wypada, jak mogło dotąd być inaczej. Sędzia niema trzymać się dosłownego znaczenia użytego wyrazu ale dochodzić rzeczywistej woli stron. Jako środek pomocniczy mogą i mają mu służyć praktyka uczciwego obrotu a — o ile chodzi o znaczenie i skutki czynów lub zaniechań — zwyczaje i praktyki przyjęte w obrocie. Na tle tych postanowień nie może ostać się §. 887. kod. cyw, według którego przy pisemnym kontrakcie sprzeczne z nim lub zawierające dodatki umowy ustne, wcześniejsze lub równoczesne, mają być pominięte. Do dziś dnia a więc przez pełnych lat 100 jego mocy obowiązującej niema w nauce ani w judykaturze zgody co do jego znaczenia. Nie jest nawet ustalonym, czy to przepis prawa materialnego, czy tylko procesowa reguła dowodowa. Łatwo zrozumieć, jaki w zastosowaniu wywoływał chaos i zamieszanie, ile w obrocie powodował zawodów, jak wielki więc czynił uszczerbek dobrej w obrocie wierze a więc obrót sam utrudniał i tamował. Zniesienie (§. 116. now.) tego paragrafu pozwoli odetchnąć swobodniej i pewniej zwodzonym dotąd często poczuciu prawa.

Na punkcie nieważności umów z powodu błędu czy przymusu zmian istotnych w projekcie nie ma. Współkontrahent musi być przynajmniej świadomy błędu lub przymusu, aby kontrakt mógł zostać skutecznie zaczepionym. Natomiast kategoria umów bezwzględnie nieważnych doznaje znacznego rozszerzenia. Nieważnymi bezwzględnie są (§. 128. now.) nietylko umowy sprzeczne z ustawowym zakazem ale także z dobrymi obyczajami lub publicznym porządkiem. W tym związku oba te ostatnie pojęcia są czemś w ustawie nowem a nie znajdują w niej bliższego określenia. Od judykatury będzie zależało,

jak je w praktyce ustali i rozwinie. Od niej więc zależeć będzie, czy intencje ustawodawcy — godne z pewnością jak najgorętszego uznania — będą urzeczywistnione. Nie brak w tej mierze już w ustawie samej bardzo znamiennej dyrektywy. Pojęcie lichwy dotąd właściwie tylko interesem kredytowym, zostaje w §-fie 128. now. jako jeden z przykładów nieważności — tak pod względem swych istotnych znamion jak i zakresu zastosowania znacznie rozszerzonym. Przedmiotem zastosowania może być każdy bez wyjątku interes odpłatny a lichwiarski jego charakter jest niezawisłym od oddziaływania na całość sytuacji majątkowej dłużnika.

Przepisy obowiązującego kodeksu co do czasu i miejsca świadczenia są przestarzałe. Przy czasokresach umownych nikt dziś nie rozumie miesiąca jako 30 a roku jako 365 dni, lecz liczy podług kalendarza. Liczenie ich podług ilości dni — obowiązujące (§. 902. kod. cyw.) przy czasokresach ustawowych — nastrocza tylko niepotrzebne trudności. Słusznie więc projekt (§. 134) wprowadza przy czasokresach umownych i ustawowych liczenie podług kalendarza. Domicyl dłużnika jest dotąd (§. 1420. kod. cyw.) miejscem dopełnienia tylko świadczeń pozakontraktowych; świadczenia umowne — o ile z natury interesu względnie przedmiotu lub z celu interesu nie wypływa co innego — winny być dopełnione — w przypadkowym często — miejscu zawarcia umowy (§. 905. kod. cyw.) W myśl projektu (§. 136.) domicyl dłużnika w chwili zawarcia umowy a przy zobowiązaniach wynikłych z prowadzenia przedsiębiorstwa jego siedziba są z reguły miejscem dopełnienia. Tylko zapłaty pieniężne mają być uiszczane wierzycielowi w jego miejscu zamieszkania. Normy to bez porównania prostsze i odpowiadające bardziej potrzebom i przyjętym zwyczajom. Naturalnie, że projektowane przepisy co do czasu i miejsca świadczeń umownych są natury dyspozytywnej; nie znajdują więc zastosowania, jeśli strony inaczej się umówiły. Dla Kas i w ogóle instytucji kredytowych odpadnie natomiast potrzeba wyraźnego stypulowania ich siedziby jako miejsca zapłaty.

Zadośćuczynieniem w obrocie ujawniającej się potrzeby jest uznanie w projekcie (§§. 139-142) skuteczności umów na korzyść osób trzecich. Dotąd praktyka nie mogąc ignorować występującej na tem polu z żywiołową niemal siłą ewolucji stosunków pomagała sobie §-fem 1019 kod. cyw. Działo się to jednak wobec §. 881. kod. cyw. odmawiającego zasadniczo ważności tego rodzaju umowom kosztem poczucia legalności; stąd też w judykaturze chwiejność, w obrocie kłębująca niepewność. Dzięki postanowieniom projektu umowy na korzyść osób trzecich — w życiu coraz to nowych przejawiając się formach, znajdują w ustawie bezpieczny punkt oparcia.

(C. d. n.)

Dr. F. K.

Fundusz opieki mieszkaniowej.

W wydanym dnia 30. grudnia 1910 Dzienniku praw państwa ogłoszoną została ustawa z dnia 22. grudnia 1910 Dz. pr. Nr. 42 o utworzeniu funduszu mieszkaniowego, względnie funduszu opieki mieszkaniowej (Wohnungsfürsorgefond). Ustawa ta ma o tyle doniosłość dla kas oszczędności, że lokacje kas oszczędności, za które udziela porękę fundusz mieszkaniowy, uważane być mają za pupilarne i że pożyczki, zagwarantowane przez ten fundusz, mogą być udzielane do wysokości 90% wartości szacunkowej.

Fundusz mieszkaniowy pozostaje pod zarządem ministertwa robót publicznych w porozumieniu z ministerstwem skarbu i ma się utworzyć z kwot, którymi rząd fundusz ten ma zasilić. Wedle §. 3. ustawy mają być przydzielone funduszowi temu następujące kwoty:

w r. 1911 i 1912	K.
1913	1,300.000
1914	1,500.000
1915	2,200.000
1916—1918 po	2,500.000
1919 i 1920 po	3,500.000
1921	4,000.000

razem przeto rząd daje funduszowi mieszkaniowemu kwotę 25 milionów koron.

Z funduszu mieszkaniowego mogą korzystać ciała samorządne (powiaty, gminy), publiczne korporacje, zakłady, dalej związki użyteczności publicznej, jak stowarzyszenia i związki budowlane, fundacje i t. d., założone w celach budowy małych mieszkań, zakupna gruntów, zakupna domów celem przebudowy lub adaptacji tychże na małe mieszkania, wreszcie w celach bądźto zwolnienia domów, przez pomienione stowarzyszenia i związki wybudowanych z pod ciężaru drugiej hipoteki, bądźto w drodze przejęcia poręki za pożyczki gdzieindziej zaciągnięte, bądźto przez udzielanie bezpośrednio pożyczek. Unormowanie bliższych szczegółów co do przyjęcia poręki, co do stopy procentowej gwarantowanych pożyczek, co do udzielania pożyczek i ewentualnego nadzoru nad prowadzonymi budowlami etc. etc. pozostawione jest statutowi, który ma być wydany przez Ministerstwo robót publicznych w porozumieniu z Ministerstwem skarbu. Pożyczki, za które fundusz opieki mieszkaniowej daje porękę lub których sam udziela, mają być hipotecznie zabezpieczone, mogą być udzielone poza granicą pupilarnego bezpieczeństwa, oznaczoną ustawą cywilną nie mogą atoli wychodzić poza 90% wartości obiektu, na który pożyczkę udzielono.

Wedle §. 6 ustawy jako małe mieszkania mają być uważane:

1. mieszkania familijne, o ile wymiar zamieszkałej przestrzeni każdego mieszkania nie przekracza 80 m².

2. budynki mieszkalne dla osób wolnych, w których poszczególne mieszkania mają służyć do wynajmu dla pojedynczych osób. Mieszkania te mają być tak urządzone, by mogły być zamieszkałe tylko przez jedną, a najwyżej przez dwie osoby. Osoby samoistne różnej płci, mogą mieszkać w oddziałach budynku zupełnie od siebie odosobionych;

3. przytuliska i domy noclegowe, a więc takie budynki, których przeznaczeniem jest przyjmowanie samoistnych osób na nocleg w salach, wyposażonych w odpowiednią ilość miejsc do spania.

Użycie funduszu opieki mieszkaniowej może nastąpić tylko wówczas, jeśli zamieszkała przestrzeń małych mieszkań wynosi przynajmniej dwie trzecie części całego budynku, na który pożyczka ma być udzielona.

Fundusz opieki mieszkaniowej prowadzony będzie osobno dla działu poręki przez ten fundusz udzielonej, osobno zaś dla działu pożyczek przyznanych. Stosunek, w jakim corocznie mają być te dwa działy dotowane, oznaczony będzie statutem.

Za poręki, udzielone przez fundusz opieki mieszkaniowej daje państwo subsydyarną gwarancję do wysokości 200 milionów koron.

Pożyczki, za które fundusz mieszkaniowy bierze porękę, mają bezpieczeństwo pupilarne (§ 11).

Związki budowlane będą wówczas uważane jako służące użyteczności publicznej, jeśli wedle statutu ich

dywidenda nie może wynosić więcej, jak 5% wpłaconych udziałów, jeśli dalej w razie rozwiązania stowarzyszenia członkowie mają prawo tylko do zwrotu kwot wpłaconych udziałów, reszta zaś majątku stowarzyszenia ma być użyta na ogólnie pożyteczne cele.

Fundusz opieki mieszkaniowej jest upoważniony do nabywania budynków, na których są zabezpieczone pożyczki, bądźto przez fundusz udzielone, bądź zagwarantowane, dalej do nabywania pretensyj, za które gwarantował, jeśli to okaże się koniecznym dla uchronienia funduszu od strat.

Ustawa w § 15. postanawia, że dla badania stosunków mieszkaniowych mogą być także tworzone wydziały mieszkaniowe, których zadaniem będzie wydawanie opinii, zwłaszcza co do podań o pożyczki, jak nie mniej stawianie samoistnych wniosków. Wydziały takie mają się składać z zastępców gmin, zakładów ubezpieczeń i związków budowlanych.

Podania do funduszu mieszkaniowego lub do jego organów, jak nie mniej dokumenty o przyjęciu poręki przez fundusz są wolne od stempli i należyłości.

Ustawa ta weszła w życie z dniem jej ogłoszenia, a więc z dniem 30 grudnia 1910.

Jak już wyżej wspomnieliśmy, ustawa o utworzeniu funduszu opieki mieszkaniowej nie pozostanie bez wpływu na interes hipoteczny kas oszczędności. Ustawa ta stwarza zupełnie nowy typ kredytu hipotecznego w formie popularnej, przez państwo zagwarantowanej drugiej hipoteki. Tym sposobem bez potrzeby zmiany statutów które pozwalają na pożyczki hipoteczne w granicach popularnego bezpieczeństwa, będą mogły kasy oszczędności znacznie rozszerzyć interes hipoteczny, zwłaszcza, że granica obciążenia została znacznie przesunięta bez szkody dla bezpieczeństwa lokacyi.

Kasy oszczędności, jako wierzyciel pretensyj zagwarantowanych przez fundusz opieki mieszkaniowej, pomimo gwarancji państwa, a może właśnie z powodu tej gwarancji, będą musiały w tym dziale zachować ostrożność ze względu na postanowienia ustawy cywilnej. Kasy oszczędności będą musiały pamiętać o tem, że wedle §. 1353. ustawy cywilnej rekojmia nie może być dalej rozciągana, jak tylko do tego, do czego się rezygnant wyraźnie zobowiązał i że kto ręczy za kapitał, przynoszący procenta, ten odpowiedzialnym jest za te tylko zaległe procenta, których wierzyciel nie miał prawa jeszcze odbierać. Kasy oszczędności dalej przy pożyczkach, udzielonych za gwarancją funduszu opieki mieszkaniowej, będą także musiały pamiętać i o tem, że po myśli §. 1364. wierzyciel o tyle jest odpowiedzialnym względem wierzyciela, o ile tenże z powodu opóźnienia się wierzyciela ze ściąganiem długu ponosi szkodę w tem, iż nie może otrzymać zwrotu uskutecznionej przez dłużnika zapłaty. Z tych tedy względów będą kasy oszczędności musiały być bardzo ostrożne przy zezwalaniu na zwłoki w spłatach kapitału, zaległych procentów, musiały pilnować, aby premie asekuracyjne były płacone, by dłużnik z podatkami nie zalegał i t. p.

Po myśli §. 17 ustawy ma być co roku przedkładane Radzie państwa sprawozdanie o stanie i administracji funduszu, stąd też wypływa dla wierzycieli zagwarantowanych pożyczek obowiązek przedkładania co roku wykazów rent kapitałowych i zaległych procentów od pożyczek, co atoli przy należycie urządzonej buhalterji w kasach oszczędności nie sprawi im żadnej trudności.

Ustawa sama w sobie jest dobra i może bardzo wiele dobrego zdziałać — lecz jak nierzadko się zdarza, znajduje się i tu paragraf, który wszystkie do-

brodziejstwa ustawy może łatwo udaremnić. Jest to postanowienie o statucie, który ma być wydanym przez Ministerstwo robót publicznych w porozumieniu z Ministerstwem skarbu. Statut ten ma zawierać bliższe szczegóły co do przyjmowania poręki i co do stopy procentowej od pożyczek gwarantowanych. Od redakcyi tego statutu zależy gwaranczenie i doniosłość ustawy. Rzeczą więc naszych postów w Radzie państwa będzie baczyć, aby przedewszystkiem przy układaniu statutu i przy ewentualnym rozdziale kapitałów na pożyczki mieszkaniowe i wysokości poręki Galicya nie pozostała na szarym końcu — w Galicyi bowiem drożyna mieszkań doszła do niesłychanej wysokości i tu się otwiera szerokie pole działania dla funduszu mieszkaniowego, a następnie aby statut, który ma być wydany, nie ustanowił takiej stopy procentowej, która by wprost wykluczyła kasy oszczędności od współdziałania na tem polu. Obrona interesów kas oszczędności jest tu tembardziej wskazana, że będą one miały one licznych konkurentów w bankach, zakładach hipotecznych, towarzystwach asekuracyjnych itd.

Również byłoby rzeczą nie tylko pożądaną, ale wprost konieczną, by w statucie było postanowienie, zezwalające w pewnych warunkach, n. p. w chwilach stałej i długotrwałej drożyny pieniądza na podwyżkę stopy procentowej od pożyczek, zagwarantowanych przez fundusz.

Być może, że obawy nasze co do wypaczenia celów ustawy przez ułożyć się mający statut, są płonne, na każdy sposób lepiej być wczas przygotowanym na niebezpieczeństwa, przed którymi można się obronić, niż być przez nie niespodzianie zaskoczonym.

Bierny reeskont w Kasach oszczędności.

Od chwili, w której ministerstwo dla spraw wewnętrznych, zgodziło się na umieszczanie w statutach Kas oszczędności prawa trudnienia się biernym reeskontem weksli, niemal wszystkie Zarządy Kas oszczędności, dbałe o zapewnienie sobie źródła uzyskania w razie potrzeby, płynnej gotówki, poczyniły starań o zmianę, względnie uzupełnienie w tym kierunku swoich statutów, przyjmując zarazem poczynione, przez ministerstwo ograniczenie swobody zarządów kas w korzystaniu z tego prawa wyłącznie do pewnych ściśle określonych celów.

W praktyce jednak okazuje się, że zarządy kas oszczędności korzystają z tego uprawnienia nie tylko wtedy gdy zachodzi konieczna potrzeba uzyskania gotówki na zaspokojenie zgłoszeń o wypłaty z książeczek, lecz przeważnie z pominięciem statutowych ograniczeń sprzedają weksle z własnego portfela dla uzyskania więcej kapitału do obrotu.

Dowodem tego są liczne zamknięcia rachunkowe, z których okazuje się powiększenie kapitału wkładowego, ponad skapitalizowane odsetki, a równocześnie bądź nowa, bądź też w porównaniu z początkiem roku, mało umniejszona czasem nawet zwiększona pozycja stanu biernego pod tytułem „weksle w reeskoncie“ albo „giro-obligo z weksli reeskontowanych“.

Władze ograniczając swobodę Zarządów Kas oszczędności w uprawianiu biernego reeskontu uczyniły to w dobrze zrozumianym interesie samych Kas oszczędności a także w interesie ich klientów.

Kasy oszczędności, których Zarządy uprawiają bierny reeskont w celu zwiększenia funduszy obrotowych tracą swój charakter i zbliżają się więcej do instytucji finansowych o zakresie działalności

bankowej. Wytwarza się pewien stosunek zawisłości od instytucji, z której kredyt bywa czerpany, a kasy oszczędności stają się czułe na wszystkie zmiany stopy procentowej na targach pieniężnych, co często oddziaływa niekorzystnie tak na klientów wkładkowych, jakoteż na klientów szukających w Kasie kredytu. —

Bank austro-węgierski udziela Kasom oszczędności kredytu w drodze reeskontu weksli wedle każdorazowo obowiązującej stopy procentowej. W niektórych Kasach oszczędności, opłacających od wkładów wyższy procent od procentu pobieranego przez Bank austro-węgierski od weksli reeskontowanych stanowi kapitał w ten sposób uzyskany, tańszy fundusz obrotowy od wkładów, tańszy, lecz nie korzystniejszy a to ze względu na to, że ten kapitał musi być w terminie płatności weksli oddany, że dalszy reeskont, w razie podwyższenia stopy procentowej w międzyczasie, będzie mógł być przyjęty po stopie dla kasy mniej korzystniejszej, tych niespodzianek nie ma przy kapitale wkładkowym, którego wypłaty są zabezpieczone terminami wypowiedzeń

Fundusze obrotowe czerpane w Banku austro-węgierskim w formie reeskontu weksli są jeszcze zawsze korzystniejsze od funduszy uzyskiwanych w tej samej formie w innych większych instytucjach, lecz Bank austro-węgierski czyni wysokość tego kredytu zawisłą od wysokości funduszu rezerwowego danej Kasy oszczędności, a ponieważ w przeważnej części Kas oszczędności, szczególnie w młodych Kasach fundusze rezerwowe są jeszcze małe, więc wysokość kredytu, udzielonego przez Bank austro-węgierski nie wystarcza i Zarządy Kas starają się o uzyskanie kredytu w innych instytucjach, który to kredyt ze względu, że te instytucje same zasilają się kredytem Banku austro-węgierskiego, jest droższy o 1 do 2% tak, że korzyść, jaką kasa oszczędności miała przez uzyskanie kredytu w banku austro-węgierskim po niższej stopie procentowej, znika skutkiem wyższej stopy procentowej, opłaconej od dalszego kredytu, zwykle większego, czerpanego w innych instytucjach po za Bankiem austro-węgierskim.

Z reeskontu biernego, kasy powinny korzystać tylko w razie potrzeby; tymczasem w bardzo wielu wypadkach reeskontuje się weksle dla zyskania większego kapitału obrotowego, który daje się na pożyczki hipoteczne, lub rozszerza się dział eskontu weksli Pożyczek hipotecznych udziela się zwykle na dłuższy okres czasu, więc też i raty są małe. Dobrze jeśli materyał wekslowy reeskontowany jest taki, że w terminie zapadłości akceptanci pokryją weksle gotówką, ale jeśli materyał jest taki, że w terminach zamiast gotówki, kasa otrzymuje nowe weksle z opłatą 5 lub 10% na kapitał, w takim razie musi się ratować dalszym reeskontem, którego warunki dyktuje już instytucja, dająca kredyt reeskontowy. Jeśli w dodatku właśnie wtedy podniesie się stopa procentowa i wkładki zaczną odpywać — co ma zazwyczaj miejsce w razie podrożenia gotówki — wówczas kasa oszczędności musi przyjąć warunki choćby nawet niekorzystne.

Zbytnie zatem korzystanie z biernego reeskontu nie jest w interesie kas oszczędności rzeczą wskazaną. Przedewszystkiem zbieranie funduszy na zaspokojenie części czy też całego długu powstałego z tytułu biernego reeskontu, oddziaływa także niekorzystnie na traktowanie klientów wkładkowych, bo zarządy kas oszczędności, które przedtem uważały sobie za pewien dowód sprawności wypłacanie wkładów w każdej wysokości bez wypowiedzenia, lecz tylko za pobieraniem eskontu a nawet często i bez pobierania eskontu obecnie mając zawsze na myśli

wykupno weksli, żądają statutowego wypowiedzenia większych wkładów co nie może korzystnie oddziaływać na klientów przyzwyczajonych do pobierania swoich wkładów bez trudności. Następnie cierpią na tem klienci szukający kredytu, szczególnie przy końcu roku, a w pierwszym rzędzie klienci zgłaszający się o pożyczki hipoteczne. Zarządy kas oszczędności, korzystający w całej pełni z biernego reeskontu mając na względzie zamknięcie rachunków a w niem pozycję weksli w reeskoncie wstrzymują przez szereg ostatnich miesięcy roku udzielanie pożyczek hipotecznych, by tylko zebrać potrzebne kapitały na możliwe obniżenie tej bierniej pozycji. Także klienci wekslowi cierpią na tem, bo każde podwyższenie stopy procentowej opłaconej przez Kasę oszczędności od weksli reeskontowanych musi za sobą pociągnąć podwyższenie stopy procentowej od weksli eskontowanych w Kasie oszczędności

Uprawianie biernego reeskontu wpływa także często na zakres działania Kas oszczędności i tak: Kasy oszczędności uprawiające przeważnie kredyt włościański a więc przyjmujące do skupu tylko drobne weksle z chwilą wprowadzenia w zakres swej działalności także bierny reeskont starają się o skup większych weksli, czterocyfrowych, jako chętniej, przez instytucje udzielające kredytu w reeskoncie weksli, widziane, często niżej oprocentowane a przynajmniej przyjmowane bez opłaty prowizji, którą pobierają przy wekslach trzycyfrowych. I często się zdarza, że Kasy oszczędności, te większe czterocyfrowe weksle, jako bardziej do reeskontu zdolne na równi z weksłami przedkładanymi przez eskonterów po niższej stopie procentowej skupują, jak weksle włościańskie, na drobne kwoty opiewające!

O ile swobodniejszą jest działalność Zarządów Kas oszczędności nieuprawiających biernego reeskontu albo korzystających z tego statutowego uprawnienia tylko w razie koniecznej potrzeby. Zajmują one między innymi instytucjami finansowymi zupełnie niezawisłe stanowisko a pracując w granicach swego kapitału wkładkowego, który odpowiednio umieszczony z zachowaniem ostrożności utrzymywania stałej lokacji, łatwo uruchomić się dające, mogą rozwinąć swoją działalność skutecznie w kierunku udzielania zdrowego i taniego kredytu o stałej stopie procentowej, nie oglądając się na inne konkurencyjne instytucje i nie licząc się ciągłymi zmianami stopy procentowej na targach pieniężnych.

Z. S.

Nowoczesne zadania kas oszczędności.

(Dokończenie)

Taka domowa puszka działa jak filia kasy oszczędności we własnym mieszkaniu. Przyjmuje wkładki każdego czasu ale utrudnia wyjmowanie. I to — dopiero w roku 1890 w Ameryce wynalezione — urządzenie przyczynia się do poprawy istoty oszczędzania. Ono znalazło w licznych europejskich krajach zastosowanie, przez co uzbierano już bardzo poważne sumy. Właśnie dla ludzi mniej zamożnych zdaje się to być najwłaściwszem.

Znowu innymi zakładami oszczędności są tak zwane kasy oszczędności na starość na wypadek niedolności do pracy. Tutaj oszczędzanie odbywa się równocześnie z ubezpieczeniem, jak n. p. ma to miejsce przy tak zwanych winkulowanych książkach oszczędności, tj. takich, z których wkładki dopiero po pewnym ubiegłym czasie mogą być wypłacone. Także

i te kasy oszczędności mogą ten sam cel osiągnąć, jak przy ubezpieczeniu na dożycie lub rentę. Wkładający uzyskują premie, jeżeli zobowiążą się nie podejmować odsetek, aż do dożycia pewnego wieku. Ta część odsetek powiększa się przez dodatek z nadwyżki danej kasy oszczędności. Szerszego zastosowania nie znalazły podobne urządzenia, bo istnieją tylko jako urządzenie dobroczynności w postaci fabrycznych kas oszczędności. Ale i kilka większych kas oszczędności wprowadziło u siebie podobne urządzenie.

Do podobnych celów zdąży polecana przez Mully v Oppenried „Kasa oszczędności dla starców i inwalidów we Wiedniu, która stanowić ma przejście do ogólnego zaopatrzenia ludności. Zdaniem Oppenrieda nie wystarczają dziś urządzenia oszczędnościowe i ubezpieczeniowe nawet jednej części ludności dla zaopatrzenia jej skutecznie na starość. Uboższa ludność woli, jeżeli może swym kapitałem dowolnie dysponować, dlatego zaniedbuje ubezpieczenie i odnosi się chętniej do kas oszczędności. Jest zatem polecenia godnym wprowadzić w życie takie instytucje, które na starość umożliwią pobieranie renty i dlatego kasy oszczędności powinny być połączone z ubezpieczeniem na życie. Wkładki powinny stać do dyspozycji wkładających, natomiast stąd pochodzące odsetki powinny się przelewać do funduszu, z którego w starości wypłacano by rentę. Te niepodniesione odsetki stanowić mają premie dla ubierającego się mającego kapitału ubezpieczeniowego. Według poglądu Mullyego przez zrzeczenie się pobierania odsetek do 60 roku życia możliwą jest nadspodziewana fruktyfikacja wkładek oszczędnościowych. Obiecuje sobie wielkie korzyści z tego urządzenia, łączącego oszczędzanie i ubezpieczenie bo dużo ludzi wybierze chętniej oczekiwane wysokie oprocentowanie, aniżeli zwyczajne roczne. Takie mieszane urządzenia oszczędnościowo ubezpieczeniowe powinny nie tylko przy kasach oszczędności, ale też przy instytucjach bankowych i stowarzyszeniach znaleźć zastosowanie. Pewne urządzenia tego rodzaju istnieją już w kilku europejskich państwach.

Tego rodzaju kombinację istoty oszczędzania z istotą ubezpieczenia należy tembardziej powitać, bo zdaje się ona stwarzać środek, zapomocą którego mało w ubezpieczeniu udział biorąca uboższa ludność raźniej się do tego zabierze.

Do pomnożenia oszczędności i ułatwienia służy następnie system znaczków oszczędnościowych. Oszczędzanie ma tutaj być ułatwione przez składanie małych kwot zapomocą tak zwanych fenigowych i groszowych kas oszczędności. W tym celu wydaje się znaczki oszczędnościowe do nalepiania na kartach, które oddaje się do odsprzedaży osobom prywatnym, celem kupowania ich bez trudności. Tak markami zalepione karty oszczędności oddaje się w kasie, która właściwą kwotę, jako wkładkę do książki zapisuje. System ten w samych początkach tak wymiennie się rozwijający został później zaniedbany.

Między innymi polegają na systemie znaczków oszczędności przez niemieckie Stowarzyszenie schroniskowe utworzone schroniskowe kasy oszczędności, które mają pobudzać chęć oszczędzania u wędrujących. Pomysł znaczkowego systemu oszczędnościowego, przez który nawet najdrobniejsze kwoty dadzą się składać, zastępuje na jak najdalej idące poparcie. Jeżeli system ten nie przyjął się jeszcze należycie w Niemczech, to powodem tego są pewne zewnętrzne niedogodności, n. p. przechowywanie kart oszczędności, niechęć ludności do naklejania, niedostateczny rozdział składów kart oszczędnościowych

i i. Powiększenie liczby składów kart oszczędnościowych jest zatem koniecznie wskazane.

Jako szczególny środek do pobudzania chęci oszczędzania służy następnie t. zw. premiiowy system oszczędnościowy, tj. przyznawanie premij obok odsetek. Podobne kasy premiiowe zaprowadziło „Akwiżgrzańskie Stowarzyszenie“ („Aachener Verein“), celem powiększenia pracowitości, ponieważ przy wypłacie premij przyznaje wielkie dodatki. Premiiowy system oszczędnościowy ma też zastosowanie przy publicznych i fabrycznych kasach oszczędności. Publiczne kasy oszczędności używają tego systemu do nagród dla sług, które na jednym miejscu przez dłuższy czas przebywają. Inną postać przedstawia darowywanie książeczek wkładkowych ze strony kas oszczędności noworodkom lub przy wstąpieniu do szkoły. Pobudkę do oszczędzania ma tutaj okoliczność stanowić, że książeczka przypadnie na rzecz kasy oszczędności jeżeli do pewnego czasu nie nastąpią wkładki. Również rozdziela się premie pomiędzy szkolne dzieci, aby ich do oszczędności zachęcić.

Odrębnego rodzaju system premiiowy użyty został w Belgii do zwalczania nędzy podczas bezrobocia. Według tego, ci którzy oszczędzają na wypadek braku pracy otrzymują podczas bezrobocia dodatki obok oszczędności. Taksamo otrzymują dodatki te stowarzyszenia, których członkowie statutowo obowiązani są do oszczędzania na wypadek bezrobocia. Obydwa te urządzenia nie znalazły szerszego zastosowania.

W końcu planowany jest system premiiowy w wielkim stylu przez rozłosowanie premij, który jednak nie został przeprowadzony. Jest to przez berlińskiego nakładcę polecany t. zw. Scherla system oszczędnościowy, o którym, mimo całego lata trwających rozpraw, zdania są podzielone. Polega on na pewnego rodzaju połączeniu systemów znaczków oszczędnościowych, premiiowego, odbierania i rozłosowania i ma na celu zachęcanie do oszczędzania zwłaszcza w mniej zamożnych warstwach społeczeństwa. Oszczędzanie drobnych kwot płatnie ma system znaczków oszczędności. Odbieranie uskładanych pieniędzy ma oszczędzanie udogodnić, widoki na większe korzyści od zwykłego oprocentowania mają zachęcić do większego oszczędzania. Większe korzyści polegać mają na rozłosować się mających premiach. Kasy oszczędności wydawać będą znaczki oszczędnościowe, które w kwocie 50 fenigów do 4 marek tygodniowo sprzedawać się będzie przez specjalnego posłańca z Scherlowskiego Instytutu pośrednictwa, celem nalepiania tych na kartkach oszczędnościowych. Oszczędzający zrzekają się pobierania odsetek rocznych, które połączone w funduszu premiiowym do rozłosowania stanowić mają właśnie wytworzyć się mające premie. Aby posłańca nie tylko odbierali, ale i też coś przynosili, oddawać oni będą jedno czasopismo bezpłatnie. Główną zachętę widzi Scherl w widokach na większe korzyści. Czy się to ostatnie sprawdziłoby się, trudno przewidzieć z powodu braku praktycznego przeprowadzenia tego systemu.

Podzielone są zdania odnośnie do interesów bankowych w kasach oszczędności. Kasy oszczędności są według swego szczególnego przeznaczenia raczej zakładami dobroczynności, zwłaszcza dla uboższych warstw w społeczeństwie. To atoli nie jest dziś ich jedynym celem, bo w zakres swego działania przyjęły one znacznie więcej zadań. Tłumaczy się to wymaganiami zwiększonych i zmienionych stosunków gospodarczych. Przeciw rozszerzeniu zakresu działania Kas oszczędności tak długo nie mo-

zna robić żadnych zarzutów, jak długo kasy oszczędności i swoje właściwe zadanie wypełniać będą, w czym na razie nie zawiodły.

Nawet poglądy władz nadzorczych zdają się zmieniać. Choć ciągle zakazuje się kasom oszczędności prowadzenie interesów bankowych, przyjęły one w ostatnich czasach cały szereg takich interesów, których się przedtem zakazywało. Należy tu przede wszystkim przyjmowanie większych kwot, których nie można uważać jako grosz zaoszczędzony, przeznaczony do przechowania za oprocentowaniem, ale raczej jako przeznaczone do chwilowego przechowania. Kasy oszczędności działają zatem jak banki depozytowe, co jest pozornie sprzeczne z ich przeznaczeniem. Władzenadzorcze postępowanie to dlatego znoszą, bo tak długo nie daje się spozstrzegać wykroczenie ze strony kas oszczędności, jak długo one służą jako składnice oszczędności ludzi biedniejszych i nie popadną w kłopoty z powodu krótkoterminowych większych wypłat. Kasy oszczędności nadają się do przyjmowania większych pieniędzy popularnych. Praktycznej potrzebie służy przyjmowanie większych kwot, bo obecnie jest więcej gotówki, aniżeli przedtem, natomiast nie zawsze ma się sposobność do chwilowego a pewnego lokowania pieniędzy. Jeżeli ustanowione będą korzystne terminy wypowiedzenia, nie będzie nic do zarzucenia przeciw przyjmowaniu większych kwot przez kasy oszczędności obok mniejszych wkładek.

Podobnie jak banki depozytowe fungują kasy oszczędności jako odnajemcy szaf bezpieczeństwa do przechowywania przedmiotów wartościowych. I to rozszerzenie zakresu działania przyjęte zostało przez władzę i nie spowodowało niekorzyści.

Również nie należy do agend kas oszczędności, przedtem zakazany, a państwową ustawą czekową z roku 1908 dozwolony obrót czekowy. Kasy oszczędności mogą przez to niegotówkowemu obrotowi płatności oddać wielkie usługi. Ten dział atoli nadaje się do Kas mający wyszkolony personel urzędniczy.

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych nie były do niedawna dozwolone kasom oszczędności. Przez ogólny reskrypt o obrocie czekowym z 20. kwietnia 1909 zezwolił pruski minister spraw wewnętrznych na zakupno papierów wartościowych. Przy ograniczeniu się na papierach posiadających zabezpieczenie popularne i poprzednie zapłacenie waluty nie będzie i przeciw tym interesom nic do zarzucenia.

Orzeczenia trybunału administracyjnego.

W grudniu roku zeszłego opuścił prasę 33. tom orzeczeń trybunału administracyjnego, wydanych w roku 1909 w sprawach administracyjnych, podatkowych i należnościowych.

Ze zbioru tego podajemy poniżej niektóre orzeczenia mogące się w praktyce przydać naszym kasom oszczędności, i nadmieniamy, że w ciągu roku co do niektórych z tych orzeczeń, mogących mieć specjalnie dla kas oszczędności praktyczne znaczenie, podamy także motywy, jakimi trybunał administracyjny kierował się przy wydaniu orzeczenia.

O ileby któraś z kas orzeczenie jakie specjalnie zainteresowało i chciałaby poznać motywy orzeczenia, zechce się zwrócić do redakcji czasopisma, a z chęcią żądanymi wyjaśnieniami będziemy służyli.

Orzeczenia te podajemy w porządku chronologicznym jak zostały wydane.

1. **Zezwolenie na wykreślenie:** Jeśli zezwolenie na wykreślenie prawa zastawu wydane zostało z tego powodu, że odnośna pożyczka nie została wypłacona, w takim razie podlega ono tylko stałej należności 1 kor. (Orzeczenie z dnia 25. stycznia 1909. L. 12308 ex 908.)

2. **Konwersya:** Zawarte w skrypcie dłużnym i dokumencie cesyjnym zastrzeżenie co do podwyższenia stopy procentowej stanowi po myśli §. 3. ust. z 22. lutego 1907 Dz. pp. Nr 42 przeszkodę w uzyskaniu ulg konwersyjnych także wówczas, jeśli prawo zastawu dla ewentualnej wyższej stopy procentowej nie jest zaintabulowane. (Orzeczenie z dnia 18. lutego 1909 L. 1585.)

3. **Konwersya:** Termin do wniesienia podania o przyznanie ulg należnościowych ma być od tego dnia liczony, w którym dokument cesyjny przez cedenta został podpisany; dzień uwierzytelnienia podpisu jest bez znaczenia (Orzeczenie z dnia 2. marca 1909. L. 1871.)

4. **Podatek.** Jeśli zarząd kasy oszczędności w roku podatkowym postanawia, z nadwyżek roku obrotowego dotować fundusz pensyjny urzędników, czysty zysk atoli bezwzględnie na to nie umniejszony zostanie zaksiążkowany na rachunku funduszu rezerwowego i wydatek ten dopiero na ciężar roku podatkowego jako wydatek funduszu rezerwowego będzie zarachowany, w takim razie wydatek taki stanowi pozycję potrącalną tego roku, w którym wydatek ten książkowo został przeprowadzony. (Orzeczenie z dnia 13. marca 1909 L. 1052.)

5. **Podatek:** Procenta wolnej od podatku oprocentowanej obligacji jednolitej renty papierowej austriackiej renty koronowej i skonwertowanej renty z roku 1903 nie mogą być wyłączone z podstawy do opodatkowania. (Orzeczenie z dnia 20. marca 1909. L. 2470.)

6. **Podatek:** Procenta z chwilowej lokacji rozporządzalnej gotówki w procentowych papierach stanowią część czystego zysku, podlegającego podatkowi. (Orzeczenie z dnia 20. marca 1909. L. 2470.)

7. **Podatek:** Kwestya wolnego lub nie wolnego od podatku datowania funduszu rezerwowego musi być ocenianą wedle tego stanu rzeczy jaki istniał w chwili dotacyi, dlatego też późniejsze zarządzenia przedsiębiorcy nie mogą być brane pod uwagę. (Orzeczenie z dnia 24. marca 1909. L. 2579.)

8. **Potwierdzenie odbioru:** Jeśli Zakład, obowiązany do bezpośredniego uiszczania należności dochód z realności, przez zakład ten nabytych, zarachowuje książkowo jako procenta i amortyzację pretensyi ciężącej na tych realnościach na rzecz Zakładu, wówczas od tych jako pobór zarachowanych kwot nie należy wcale uiszczać należności kwitowej. (Orzeczenie z dnia 30. marca 1909. L. 2868.)

9. **Podatek:** Jeśli jedno z więcej przedsiębiorstw tego samego podatnika przed początkiem roku podatkowego, zostanie zwinięte, wówczas używany w roku poprzednim czysty dochód ze zwiniętego przedsiębiorstwa nie może być wciągnięty do podstawy opodatkowania. (Orzeczenie z dnia 15. kwietnia 1909. L. 3415.)

10. **Ustanowienie prawa zastawu:** Ustanowienie prawa zastawu dla należności ubocznych danej pretensyi w ramach kaucyi dla należności ubocznych, istniejącej dla innej pretensyi, podlega należności wedle poz. tar. 61. (Orzeczenie z dnia 27. kwietnia 1908 L. 3862.)

11. **Stempel wekslowy:** Weksel podpisany przez wystawcę, bez daty wystawienia i bez daty płatności ma być ostemplowany wedle skali II, choćby on nawet — wedle przyjętego zwyczaju — miał być przez przekazanego wypełniony po nadejściu towaru jako płatny za cztery miesiące. (Orzeczenie z dnia 3. maja 1909. L. 8643 ex 908).

12. **Obowiązek zgłoszenia:** Jeśli w toku sporu prawnego okaże się, że interes prawny, będący powodem tego sporu, zawarty był w drodze korespondencji, strona atoli oświadcza, że chodzi w tym wypadku o korespondencję handlową, wolną od należytości w takim razie nie można żądać przedłożenia tej korespondencji ani na zasadzie poz. tar 103 uwaga 7. ani na zasadzie § 43. ustawy należytościowej. (Orzeczenie z dnia 11. maja 1909. L. 4340).

13. **Uznanie długu:** Jeśli debitor cessus w dokumencie cessyjnym nie tylko płynność pretensyi uznaje, ale z nowym wierzycielem zawiera nową umowę co do oprocentowania, zabezpieczenia i zwrotu długu, wówczas oświadczenie takie nie jest na podstawie § 34. f. ustawy należytościowej, wolne od należytości. (Orzeczenie z dnia 13. maja 1900. L. 4364).

14. **Podatek:** Procenta od obligacyj wiedeńskich zakładów komunikacyjnych, galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893. i obligacyj kolejowych czeskiego banku krajowego są wolne od podatku zarobkowego, nie mają zatem być wciągnane do podstawy opodatkowania. (Orzeczenie z dnia 17. maja 1909. L. 10730 ex 908), (C. d. n.)

NOTATKI.

Podwyżka kursu losów. Stale zmniejszająca się przez amortyzację liczba losów, brak natomiast nowych, wywołuje od pewnego czasu ciągłą wyżkę kursu losów, będących w obiegu do czego przyczynia się i ta okoliczność, że drobniejsze kapitały u Czechach rzuciły się w ostatnich czasach na zakupno losów tak procentowych, jak i nieprocentowych. Dla porównania tej podwyżki podajemy poniżej kurs niektórych bardziej u nas wziętych losów, z dniem 15. lipca 1910 i z dniem 15. stycznia 1911:

	Nom. K.	Kurs 15/7 1910.	Kurs 15/1 1911.
Austr. czerw. krzyż	20 —	68·50	103·50
Węg. " "	10 —	42 40	73 —
Basilica	10 —	32 55	48·25
3% Austr. Zakładu			
kredyt. I.	200 —	302 50	305 —
" II.	200 —	282·25	295·50
4% węg. Bank. hip.	200	253·50	262 50
Kredyt. z r. 1858	200.	536 —	540 —
Włoskie czerwono-			
nego krzyża fr.	25 —	60 —	86 —
Lublany	K. 40 —	83·50	95 —

Z porównania tych kursów widać, że zwłaszcza losy drobniejsze doznały stosunkowo o wiele znaczniejszej podwyżki niż losy, na wyższą nominalną kwotę opiewające

Nekrologia. Związek czeskich kas oszczędności w Czechach, Morawii i Sziasku poniósł bolesną stratę przez śmierć wielce zasłużonego swego Prezesa Dra Jana Vlceka, adwokata, prezesa Wydziału miejskiej Kasy oszczędności w Pradze, ozdobionego orderem żelaznej Kozony III. klasy i orderem Franciszka Józefa. Zmarły od założenia Związku, tj. od roku 1910 był prezesem tegoż i położył wielkie zasługi około rozwoju tegoż związku i konsolidacyi

czeskich kas oszczędności. Jego też inicjatywie ma do zawdzięczenia swe powstanie centralny bank czeskich kas oszczędności.

Odkazanie banknotów. Pieniądze papierowe, przechodzące z rąk do rąk, są, jak wiadomo, rozsadnikiem wielu chorób zakaźnych. Przedsiębrane niejednokrotnie bakteryologiczne badania wykazały, że każdy banknot jest pokryty grubą warstwą rozmaitych bakcyli. To też higienicy dawno już dowodzą, że należałoby wymyśleć środki odkazania pieniędzy papierowych. W Ameryce postanowiono wprowadzić ten pomysł w życie, a bank państwowy rozpoczął próby antyseptycznego mycia banknotów przy pomocy specjalnie do tego celu skonstruowanych maszyn. Próby dały bardzo dobre wyniki; banknot po wykapaniu był zupełnie wolny od bakcyli; dzięki doskonałości metody kąpienia, trwałość jego nie ponosiła żadnej szkody. Zanim jednak metodę tę zastosowano na większą skalę, waszyngtoński „National Bank of Spokane“ wystąpił z nowym wynalazkiem, mającym na celu zabezpieczyć ludzkość przed nabywaniem chorób zakaźnych przy obrotach pieniężnych. Wydane niedawno noty tego banku zostały wydrukowane farbą, zawierającą znaczną ilość kwasu karbolowego, dzięki czemu przeważna część zarazków chorobowych zginęła już przy pierwszym zetknięciu się z banknotem. Wynalazek ten zwiększył znacznie obroty banku, wiele bowiem instytucyi higienicznych poleca swym członkom posługiwanie się papierami tej instytucyi finansowej.

Składnica galicyjskiej kasy oszczędności. Uroczyste poświęcenie i otwarcie pierwszej składnicy galicyjskiej Kasy oszczędności na przedmieściu grodeckim odbyło się dnia 2. stycznia b. r. w obecności Dyrekcyi galicyjskiej Kasy oszczędności grona urzędników i wielu osób z publiczności. Jak potrzebną była taka składnica tego dowodem są cyfry, które podajemy za okres pierwszych dni piętnastu. Otóż w tym czasie od 2-go do 15-go stycznia włącznie złożyło w składnicy: 451 stron łączną kwotę K. 66.327·10, w czem wydano nowych książeczek 166 Ze składnicy korzystają przeważnie mieszkańcy pobliskich ulic, w wielkiej także mierze urzędnicy kolejowi, tudzież robotnicy pobliskich warsztatów kolejowych. Śmiało twierdzić można, że tych 166 książeczek nowych które składnica w tak krótkim okresie czasu wydała i to przeważnie na drobne kwoty, to całkiem nowi klienci kasy oszczędności, którzy korzystali ze składnicy li tylko dla tego, że mieli ją blisko i że bez trudu i straty czasu mogli swe oszczędności złożyć do kasy.

Ze względu, że mieszkańcy innych dzielnic odleglejszych od śródmieścia dopominają się również założenia składnic, przeto galicyjska kasa oszczędności postanowiła w najbliższym czasie przystąpić do założenia dalszych składnic

Popołudniowe urządowanie wprowadza galicyjska kasa oszczędności w dziale wkładkowym z dniem 1. lutego b. r. Popołudniowe godziny urzędowe oznaczono od 5—7. Powodem do tego zarządzenia jest ta okoliczność, że w godzinach przedpołudniowych panował w kasie wkładkowej bardzo wielki napływ publiczności, chcącej złożyć swe oszczędności w kasie, skutkiem czego strony narażone były na znaczną stratę czasu Ponadto ze sfer kupieckich i urzędniczych niejednokrotnie wyrażano życzenie aby Kasa ułatwiła wkładanie oszczędności także tym którzy w godzinach przedpołudniowych zajęci pracą zawodową, chcieliby bez uszczerbku dla swych zajęć w godzinach popołudniowych wnieść wkładki do Kasy oszczędności,

Zarządzenie to, mające na celu danie sposobności do oszczędzania powitać należy z uznaniem. Zawsze byliśmy przekonania, że jeśli się da możliwość oszczędzania, znajdą się i chętni do oszczędzania. Dla sfer handlowych i kupieckich wprowadzenie po południowego urzędowania będzie miało jeszcze i tę dogodność, że w obec dzisiejszych stosunków bez bezpieczeństwa publicznego, gdzie gazety codzienne przepelnione niemal też wiadomościami o włamaniach i kradzieżach, kupcy, przemysłowcy i t. d. nie będą zmuszeni przechowywać w sklepach czy w domu znaczniejszych zapasów gotówki, lecz będą mogli już wieczorem zanieść do kasy oszczędności, co prócz bezpieczeństwa przyniesie im korzyść w procentach.

Likwidacja Kasy oszczędności w Żatcu (Saaz) w Czechach. Od czasu istnienia kas oszczędności w Austrii, przeprowadzoną ma być pierwsza likwidacja regulatywowej miejskiej Kasy oszczędności w Żatcu. Likwidację tę przeprowadza czeska Kasa oszczędności wedle planu likwidacyjnego, zatwierdzonego przez właściwe władze. Z dniem 1. stycznia b. r. rozpoczęły się czynności likwidacyjne; członkami komitetu likwidacyjnego zostali dotychczasowi członkowie zateckiej kasy oszczędności. Po ukończeniu likwidacji czeska kasa oszczędności otworzy

w Żatcu filię. Fundusz rezerwy kasy oszczędności, wynoszący przeszło milion koron przypadnie na rzecz gminy Żatca

Odowiedzialność za wypłacenie fałszywego czeku. Trybunał najwyższy skazał w ostatniej instancyi pocztową Kasę oszczędności na zwrot 2510 koron pewnemu wiedeńskiemu architekcie, które ona wypłaciła z jego konta na podstawie czeku ze sfałszowanym podpisem jego. Obie poprzednie instancje odrzuciły skargę architekta, zarzucając, że książeczkę czekową trzymał w zwykłym biurku i to w sąsiednim pokoju z pracownią, że nadto zdarzało się iż biurko zostawiał otwarte, udając się do telefonu. Trybunał najwyższy był jednak innego zdania, twierdząc, że to zadalekie wymaganie, aby właściciel czeków nie tylko trzymał je pod zamknięciem w biurku, ale w zamkniętym lokalu i w szafie zabezpieczonej przeciw włamaniu i aby wszystkie owe zamknięcia przeprowadzał, idąc nawet do telefonu. Zdaniem Najwyższego Trybunału zawinił tu urzędnik, wypłacający czek i mający obowiązek porównywania podpisu z podpisem kontrolnym. A to go usprawiedliwić nie może, iż podpisy prawdziwe owego architekta się różnią, gdyż miał prawo odmówić na tej podstawie nawet wypłaty prawdziwych czeków.

Ruch wkładek w Związkowych kasach oszczędności za miesiąc gr. dzeń 1910.

	%	Stan kapitału wkładowego z dniem 30. listopada 1910		W ciągu miesiąca grudnia 1910.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 31. grudnia 1910				
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.			
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.							
Bochnia m.	5	3,551.770	53	219	118.989	08	265	84.805	65	+	34.183	43	3,659.453	80	1	
Bochnia p.	5	3,002.109	81	206	148.892	46	89	38.084	83	+	110.807	63	3,184.426	50	2	
Bohorodczany p.	5	902.216	07	81	28.073	69	65	28.553	78	—	480	09	922.869	43	3	
Brzesko p.	4-4 1/2-5	1,085.812	61	197	144.140	25	96	99.282	58	+	44.857	67	1,153.073	96	4	
Brzeżany p.	5	1,879.509	51	95	134.608	64	103	67.547	72	+	67.060	92	1,946.570	43		
Buczacz p.	3-5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Dąbrowa m.	4 1/2-5	938.198	60	92	43.514	14	60	29.764	43	+	13.749	71	973.464	18	5	
Dobromil* m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Drohobycz p.	4	3,540.677	76	139	127.811	98	98	136.959	23	—	9.147	25	3,597.323	97	6	
Gródek Jagielloński* p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Horodenka p.	4 1/2	899.096	72	124	44.119	33	93	26.946	05	+	17.173	28	938.811	14	7	
Jarosław m.	4 1/2	2,728.689	36	172	99.212	88	118	66.613	82	+	32.599	06	2,8	9.669	50	8
Jarosław p.	4	483.380	65	93	58.544	42	52	37.580	43	+	20.963	99	512.787	82	9	
Kalusz p.	4 1/2	384.057	29	—	—	—	8	10.476	03	—	10.476	03	382.060	—	10	
Kołomyja m.	4 1/2	4,921.822	91	410	129.451	79	386	195.994	99	—	66.543	20	4,953.912	21	11	
Kraków m.	4	37,610.755	58	3213	923.734	68	3310	1,033.353	86	—	109.619	18	38,198.683	39	12	
Kraków p.	4	23,928.306	65	2102	938.771	55	2055	1,017.202	03	+	78.430	48	23,849.876	17		
Krosno m.	4 1/2	1,580.527	01	142	35.127	01	97	39.769	70	—	4.642	69	1,609.642	31	13	
Lwów gal.	4	96,262.721	16	8630	2,953.772	74	7912	2,664.063	03	+	289.706	48	98,353.721	48	14	
Mielec p.	5	813.038	19	64	32.233	91	65	41.655	04	—	8.960	86	821.999	05	15	
Myślenice p.	4 1/4	1,975.416	21	—	48.929	04	—	30.661	78	+	18.267	26	1,993.683	47		
Nowy Sącz m.	4 1/2-5	4,412.322	20	451	176.239	03	326	174.672	91	+	1.566	12	4,413.888	32		
Nowy Targ* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Podgórze m.	4 1/6	3,687.469	11	369	200.714	84	307	176.673	61	+	24.041	23	3,711.510	34		
Przemysł m.	4	8,439.255	51	591	319.129	39	495	220.432	56	+	98.696	83	8,861.564	89	16	
Ropczyce p.	4-4 1/2	1,364.633	12	90	63.698	96	62	40.549	60	+	23.149	36	1,413.128	75	17	
Rudki p.	4 1/2-5	592.092	—	66	63.458	13	48	8.490	72	+	68.326	—	660.418	—	18	
Rzeszów m.	4	3,590.186	15	312	138.882	11	180	126.420	86	+	12.461	25	3,542.647	40		
Sambor m.	4 1/2	5,560.351	63	—	264.849	08	—	183.500	32	+	81.348	76	5,875.970	12	19	
Sambor* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sanok m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sniatyn m.	5 1/2	492.590	69	96	34.568	46	58	15.912	19	+	18.656	27	523.666	74	20	
Sniatyn p.	5	1,685.983	36	87	32.202	08	65	39.137	87	—	6.965	79	1,719.347	78	21	
Sokal m.	4 1/2	1,734.552	81	111	66.712	24	100	58.590	28	+	8.121	96	1,779.115	57	22	
Stryj m.	4 1/2	4,183.664	92	399	241.843	54	333	197.902	02	+	43.941	52	4,227.606	44		
Tarnobrzeg p.	5	1,706.031	07	124	105.581	44	71	37.946	12	+	67.635	32	1,812.460	67	23	
Tarnopol m.	4	7,159.803	37	833	436.944	40	632	286.848	19	+	150.096	21	7,557.126	58	24	
Tlumacz p.	5	900.041	57	43	26.713	10	17	21.387	49	—	75.325	61	310.521	81	25	
Trembowla p.	4 1/2	1,019.410	18	120	24.877	71	80	57.864	95	—	32.987	24	1,007.478	36	26	
Wadowice p.	4	5,021.258	61	512	187.031	07	408	198.750	74	—	11.719	67	5,094.598	13	27	
Wieliczka p.	5	4,300.367	27	472	153.352	60	539	85.220	20	+	68.132	40	4,498.997	77	28	
Zaleszczyki p.	4-5	999.140	37	125	25.997	47	58	22.014	37	+	3.983	10	1,003.123	47		

Dopisane %: 1) 73.499-84 — 2) 71.509-06 — 3) 21.133-45 — 4) 22.403-68 — 5) 21.515-87 — 6) 65.729-46 — 7) 22.541-14 — 8) 58.381-08 — 9) 8.303-18 — 10) 8.478-74 — 11) 98.632-50 — 12) 697.546-99 — 13) 33.757-99 — 14) 1.809.293-84 — 15) 8.960.86 — 16) 323.612-55 — 17) 25.346-27 — 18) 13.358-59 — 19) 234.269-73 — 20) 12.419-78 — 21) 40.330-21 — 22) 36.440-80 — 23) 38.794-28 — 24) 247.227- — 25) 5.154-63 — 26) 21.055-42 — 27) 85.059-19 — 28) 130.498-10.

Nakładem Związku gal. kas oszczędności

wyszła

INSTRUKCYA MANIPULACYJNA

dla

KAS OSZCZĘDNOŚCI

Cena za egzemplarz 18 koron.

== Do nabycia w Biurze Związku. ==

DOM BANKOWY

Kantor wymiany

SOKAL & LILIJEN

kupuje i sprzedaje wszelkie papiery wartościowe i waluty zagraniczne po możliwie najskrupulatniejszych kursach, uskutecznia pod takimi samymi warunkami wszelkie zlecenia giełdowe zarówno na giełdzie wiedeńskiej jak i na giełdach zagranicznych, wypłaca wszelkie kupony możliwie bez potrącenia jakiegokolwiek prowizji inkasowej.

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu

WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł. i od 3 do 4 popoł.

książeczki wkładkowe

z 4°/_o oprocentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k. jednego dnia i na jedną książeczkę bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez doliczenia prowizji, wydaje przekazy i akredytywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

FILIA

Pragskiego Banku Kredytowego

we Lwowie, ul. Karola Ludwika 1. 29

(Nr. telefonu 937, 946, 846).

Zakład centralny w Pradze. Filie w Kolinie Otomuńcu i Brodach.

Wpłacony kapitał akcyjny K. 9,000,000.

Fundusze rezerwowe i gwarancyjne K. 4,100,000.

Korzystne załatwianie

wszelkich transakcji bankowych i lokacji kapitałów

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych

Promesy, Losy (przedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — Otwieranie kredytów i udzielanie zaliczek na pokład papierów wartościowych. — Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. — Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. — Listy polecające i akredytywy na sezony podróży. — Eskont weksli. — Inkasa i wypłaty w kraju i na miejsca zagraniczne. — Wkładki pieniężne, na książeczki wkładkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowane po

4 1/2 procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem; oprocentowanie po 4 1/4 % i w rachunku bieżącym.

Oddział komercyjny:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowl publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tycheż.

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE.

Lwów

Kapitał akcyjny:
K. 80,000,000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027,428.13.

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 13.

Telefon nr. 57. Dyrekcya
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń

FILIE: Aussohn Z.
Borno, Budapeszt,
Czerniowce, Grac,
Praselskiw, W. Neu-
stadt i St. Pölten.
12 kantorów wy-
miany i kas depo-
zytów we Wiedniu.

Załatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcje w zakresie kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 4°/_o książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. Eskontuje weksle, otwiera kredyty i udziela zaliczki w pokład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagranicznych. Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne ezwanie nad interesami klienteli. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwione doświadczeniem i rozgałęzionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.